

V blízkosti kříže a krve

Je tomu už nějaký čas, co jsem jednou v postní době uvažoval o tom, jak nejlépe prožít její závěr - vyvrcholení o Velkém pátku před Velikonocemi. Uvědomil jsem si, že tento den, jako jediný v průběhu roku, kdy se neslaví mše svatá, je celý svým mlčením a hloubkou obrácen k umučení a smrti našeho Pána Ježíše Krista..., a že tak mám především zaměřit svou pozornost ke kříži, který se stal doslovným vrcholem a zjevením Jeho sebeobětující lásky k člověku (srv. Flp 2,8).

Vydal jsem se tehdy ze svého domu do našeho města, do jeho ulic, na křížovatk, mezi domy a hledal jsem kříže vybudované lidskýma rukama, vztyčené na památku významných událostí v životě našich předků jako znaky utrpení a zároveň znamení spásy - záchrany. Trochu mi to připadalo jako cesta za křížem i s křížem, zvlášť když byl v ten den žaludek prázdný a tělo přiměřeně zemdlené postem.

Když se započne ona cesta přímo u našeho farního kostela, máme před očima první kamenný kříž stojící u hlavního vchodu - datován r. 1791. Další kříž se nachází nedaleko:

sejdeme-li od kostela dolů přes most a zabojíme na ulici Vrbenskou, najdeme u břehu Bečvy podobný kamenný kříž, který pravděpodobně (dle nápisu na podstavci) nechal postavit meziříčský občan A. Staněk (Staniek). Od tohoto místa lze dále pokračovat zpět směrem k ulici Křížná a Svěrákova: asi v polovině této ulice stojí mezi domy novější kříž, zbudovaný nákladem manželů Opálkových v r. 1895. Dáme-li se odtud směrem k nedalekému kostelu sv. Jakuba v Krásně, najdeme v parčíku přiléhajícímu ke kostelu vysoký kamenný kříž. Jeho zadní strana nese letopočet 179(?) – a poněvadž poslední číslice není čitelná, je možno se jen domnívat, že byl postaven ve stejném nebo blízkém roce jako kříž u kostela na „horním městě“.

Pokud bychom šli dále po Zámecké ulici směrem k mlékárenskému závodu, uvidíme v těsné blízkosti přechodu přes železniční trať nevysoký litinový kříž umístěný na bohatě zdobeném kamenném podstavci s barokními prvky. A dále by bylo možno pokračovat v nastaveném kurzu *pokračování na straně 8*

O lidské duši 3

DĚJINY TEOLOGIE

Doba církevních otců, křesťanská patristická doba 2. století po Kr. zdůrazňovala důležitost lidského těla, ve kterém má přebývat Boží Duch. On rozvíjí inteligenci člověka, ale i tělesné smysly. Irenej z Lyonu např. chápal proměnu těla Duchem svatým na základě Kristova tělesného vzkříšení. I když identifikuje lidského ducha a Ducha sv., charakterizuje duchovního člověka jako toho, kdo je v hluboké jednotě těla, duše a Ducha sv. Podle Klementa Alexandrijského je lidská duše konstitutivním principem člověka.

Geniální Origenes na rozdíl od Ireneia výslovně mluví o duchu člověka a mnoho rozvíjí již zmiňovanou trichotomii člověka, tj. tělo, duši a ducha. Duše je podle něho sídlem rozhodování a chtění. Lidský duch není sídlem lidského „já“, ale je to místo otevřenosti Duchu svatému. Tento lidský duch je darován člověku při stvoření, během lidského života v něm zůstává a při smrti se vrací zpět k Bohu. Lidský duch také zajišťuje transcendenci skrytou v člověku, kontinuitu mezi člověkem a Bohem. Lidský duch je nepřít-

stupný zlu a nemůže zhřešit, to může jen duše. U hříšného člověka je jeho duch otupen a jakoby umrtven a jestliže je takový člověk i definitivně zavržen, duch sice podle Origena odchází k Bohu, ale tělo a duše zůstává bez možnosti intimní komunikace s Bohem.

Sv. Augustin v mnohém navazoval na Platóna. Výchozím bodem člověka je podle něj schéma: duše a tělo. Duše je jakoby výše a tělo je základem hříchu. Nevyjasňuje sice pojmy v relaci duše a ducha, ale ukazuje, že Ježíš Kristus při svém vtělení (inkarnaci) přijal tělo, duši a ducha. Duch je podle něho určitý racionální aspekt duše. Ve svém vrcholném díle „De Trinitate“, které psal jen pro svou potřebu, se zabývá tajemstvím Nejsvětější Trojice pomocí analogie se stvořeným člověkem. Tato tzv. trinitární psychologická teorie zkoumá, nakolik je člověk obrazem Božím, a tento obraz Augustin nachází především v lidské duši, v lidské mysli (mens). Ta má tři mohutnosti (schopnosti), které tvoří vnitřní jednotu lidské osoby. Jsou to paměť, chápavost a láska. Augustin se také zabýval časovými rovinami lidského vědomí, pomocí kterých se vysvětluje přechodný

stav lidské duše, lidského „já“ mezi smrtí a věčností, a který dává možnost očistění po smrti. Různé časové roviny pojímá lidské vědomí, které je transcenduje, takže je svým vlastním způsobem časové. Čas není jen fyzikální kvalitou člověka, ale i antropologickou. Vždyť člověk v čase poznává, miluje, zaniká i zraje. Člověk také vytváří vztahy a spoluexistence s lidmi jej uvrhuje do sítě společného času. Tento lidský čas Augustin pojmenoval čas „**memoria**“. Je dán vztahem k tělesnému světu, ale není na něj zcela vázán a také se do něj nemůže zcela rozplynout. Po odchodu člověka ze světa se tento čas „**memoria**“ odděluje od fyzikálního času světa a dějin, ale neztrácí na něj vazbu. Současně však ještě nepřechází v definitivní věčnost. To je prostor pro definitivnost toho, co jsme vykonali na světě, ale také dává prostor pro očistění duše jako nové možnosti člověka a k získání nové vazby na materii.

Pseudodionisius Areopagita popisuje naplnění touhy lidské duše po Bohu v mystickém sjednocení s božským Jedním. Arabská filozofie na přelomu 1. tisíciletí po Kr. ve svém představiteli, lékaři Avicennovi, prezentuje naplnění lidského ducha ve sjednocení s činným intelektem. Ten podle něj je na nejnižším stupni stvořené první inteligence.

Raně scholastický teolog Anselm z Canterbury (1033–1109) viděl v lidské duši obraz Boha se třemi hlavními schopnostmi: pamětí, poznáním a láskou. Je stvořena k tomu, aby milovala nejvyšší dobro. Stvořené však nemůže ze sebe samého trvat ve svém bytí, ale potřebuje udržování skrze Boha. Arabský komentátor Aristotela, Averroes, rozlišuje činný intelekt, který dává inteligibilní formy potenciaálnímu (přijímacímu) intelektu. Oba jsou podle něj sice věční, ale neindividuální. Aktualizace forem v potenciaálním intelektu ve vztahu ke konkrétnímu člověku způsobí individuálně získaný intelekt. Poněvadž ten, vázaný na člověka, je smrtelný, vylučuje osobní nesmrtnost jednotlivých duší.

Albert Veliký se sice přidržel Aristotelova učení, že „**anima forma corporis est**“ (duše je formou těla), ale na druhé straně spolu s Augustinem bránil pojetí duše jako samostatné substance už v tomto pozemském životě. Kdyby duše nebyla samostatnou substancí, nemohla by se podle Bonaventury odloučit ve smrti od těla. Tím, že je duše substancí, sama je jednotou podstatné formy a jedinečné individuální duchovní látky. Takovéto duši sice patří spojení s tělem, to však není její hlavní úloha; tou je především její subsistování po smrti těla.

Velký církevní učitel sv. Tomáš Akvinský („**doctor angelicus**“) vycházel jak z učení sv. Augustina, ale i filozofa Aristotela. Přijímal jednotu duality duše a těla, ale zároveň odmítal zánik duše se zánikem smrtelného těla. Lidská duše dává tělu živoucí podstatu, informuje materii a vzniká živé tělo. Je jedinou formou těla (*anima forma corporis*) a je nositelkou lidského vědomí. Sv. Tomáš se nedívá na člověka v přísném dualismu duše a těla, látka není pro duši vězením ani pouhým nástrojem. Duše neexistovala před člověkem. Vznik člověka je vlastně tvůrčím Božím aktem, při kterém spolupracují lidé. Lidský duch je podle Tomáše jakýsi

pasivní aspekt člověka, potencialita („**potentia obedientialis**“), která je oslovena a aktivována Bohem. Schneider komentuje Tomášovu převratnou nauku, že „duše není podstatou ani formou těla, nýbrž je podstatou jako forma jednoho těla a je jako podstata formou tohoto těla“. Duše náleží tělu jako „forma“, ale to, co je „formou“ těla, je duch, činí člověka osobou a otevírá její nesmrtnost.

Ve svém díle „**De ente et essentia**“ sv. Tomáš zařazuje duši nebo inteligenci do kategorie jednoduchých (nesložených) a oddělených (imateriálních – netělesných) substancí. Jsou to substance, které samy o sobě nemají složení z látky (materie) a formy, ale z formy a bytí (existence). Jejich forma odpovídá bytnosti (esenci) (abychom si trochu uměli představit uvedené metafyzické pojmy, tak uvádím alespoň nedokonalé přiblížení: bytnost neboli esence něčeho, např. duše, si je možné představit jako nádobu, které má ohraničení, ale je otevřená pro obdarování; bytí neboli existence si můžeme představit jako obsah nádoby, její výplň, která obdarovává). Poznat takovou formu je podle něj možné silou rozumové substance, prosté materie, aniž by se poznávalo něco o jejím bytí. Takové substance nazývá samostatné a jsou blíže „**První příčině**“ (tou je Bůh, který je čisté Bytí neboli Existence) než nesamostatná forma u materiálních substancí. Protože mají jednoduchou bytnost, nelze ji diferencí rozložit na části. Jednotlivé imateriální substance se však mohou mezi sebou odlišovat stupněm dokonalosti (podle vzdálení se od potenciality a přiblížení se k čistému aktu – Bohu). Tato diference je nám však neznámá (latentní). Stupeň dokonalosti v přijímání téže formy (bytnosti) nezpůsobuje druhovou odlišnost a existuje velký rozdíl v dokonalosti mezi samostatnými participujícími formami. Bytí stvořené rozumové substance je tedy přijaté od „**Prvního principu**“ (Boha), je omezené a konečné podle míry schopnosti přijímací přirozenosti. Bytnost je však absolutní, tj. nepřijatá v nějaké látce, a není omezována mírou schopnosti nějaké látky, jež by ji přijímala. Takové formy (bytnosti) tedy trvají o sobě bez látky, jsou „**Prvnímu principu**“ nejbližší, ale mají příměš potence, takže jsou schopny přijímat akt od Bytí. Vyšší inteligence, protože jsou nejbližší „**Prvnímu principu**“, mají více aktu a méně potence. O lidské duši, vzhledem k výše uvedenému, sv. Tomáš píše, že má mezi rozumovými substancemi nejnižší stupeň, a je v ní tedy více potence (andělské duše – duchová těla nejsou spojena s hmotou a tudíž jsou od přirozenosti dané Stvořitelem na dokonalejším stupni účasti na čistém Bytí – Bohu s dokonalejší bytností – esencí a tudíž i obdarováním – existencí). Třebaže bytí (existence) lidské duše je nezávislé na těle, je blízké materiálním věcem natolik, že u člověka v těle – jedné složené (materiální) substancí – tvoří duše a tělo jedno bytí (existenci) tak, že materiální věc má účast na bytí (existenci) duše. Pokud sv. Tomáš mluví o individuaci duše, uvádí, že závisí co do počátku na těle, jehož je aktem bytí. I když má lidská duše absolutní bytí ve smyslu nezávislé existence mimo tělo, individuální bytí získala tím, že se stala formou tohoto těla a poté již tato individuálnost nepomine, i když bude oddělena

od těla. Pokud se přejde od lidské duše k jiným formám duše, takové mají více potence, jsou blízké látce, se kterou tvoří bytí a jejich aktivita odpovídá pouze kvalitám disponujícím k přijetí formy. Tomáš zde měl na mysli duši senzitivní u zvířat nebo vegetativní u rostlin. Jsou nižšími podstatnými formami, které nejsou samy v sobě subsistentní (svébytné), např. formy nižších živočichů, ale formy jednotlivých lidí jsou v sobě subsistentní. Lidská duše nemůže pocházet z jiných lidských duší (generacionismus, traducianismus), protože jestliže je duchovní duše jednoduchá, nemůže se dělit, aby se z ní vyvinuly nové duše. Jednou stvořená duše také nemůže být žádnými silami zničena nebo rozložena na části. Duchovní duše je podle Tomáše jednak funkcí celostního životního principu a jednak její vlastní substituující funkce, díky které určuje nejen látku samu, ale i sebe samotnou – v důsledku čehož přetrvává i po smrti. Jednoduše řečeno – jednota duše a těla podle stvoření v sobě zahrnuje jednak neoddělitelné přiřazení duše k materii, jednak ale znamená, že identita těla není myslitelná z materie, nýbrž z osoby, z duše. Díky právě této schopnosti subsistence – to je soběstačnosti svého bytí (tento pojem označuje schopnost bytí mimo čas) – je v těle schopná takových duchovních aktů, které nezávisí na těle. Oddělení duše od těla je proti její přirozenosti a umenšuje její podobnost s Bohem stvořitelem. Bytí v těle není činností, nýbrž sebeuskutečňování duše. I když lidská „anima“ (duše) patří k materiálnímu světu, přece přesahuje tento svět, oživuje jej tak, že člověk touží po Bohu. Duchovní duše po smrti přetrvává a nevyhnutelně se musí doplnit vzkříšeným tělem. Tento názor oficiálně přijala katolická církev na sienském sněmu (1311 – 1312) a posléze i na V. lateránském sněmu (1512 – 1517). Duše však po smrti člověka je v nějakém nepřirozeném stavu a neformuje žádné tělo. Tělo tedy musí být vzkříšeno, duše neztrácí schopnost vytvářet s tělem jednotu. Nesmrtelnost lidské duše odvozuje Tomáš ze stvoření Bohem a spolu se vzkříšením těla odkazuje na Kristovo vzkříšení.

*pokračování příště
o. Petr Klímeš*

Slovo života

březen 2010

„Amen, pravím vám: Budete-li mít víru jako hořčičné zrnko, můžete říci této hoře: 'Přesuň se odtud tam!', a přesuň se; a nic vám nebude možné.“ (Mt 17,20)

Kolikrát v životě cítíš potřebu, aby ti někdo podal pomocnou ruku, a zároveň vidíš, že nikdo nemůže vyřešit tvou situaci. Právě tehdy se obrácíš na Někoho, kdo dokáže i nemožné. Ten Někdo má jméno: Ježíš.

Poslouchej, co ti říká:

„Amen, pravím vám: Budete-li mít víru jako hořčičné zrnko, můžete říci této hoře: 'Přesuň se odtud tam!', a přesuň se; a nic vám nebude možné.“

Je samozřejmé, že se výraz „přesunovat nebo přenášet hory“ nemá brát doslovně. Ježíš neslibil učedníkům moc konat velkolepé zázraky a ohromovat tak zástupy. Nakolik je mi známo, v dějinách církve není ani jediný svatý, který by vírou přenášel hory. Tento výraz je nadsázka, tedy záměrně nadnesený způsob vyjadřování, Ježíšem užitý proto, aby se do mysli učedníků vrylo přesvědčení, že víře není nic nemožné.

Každý zázrak, který Ježíš vykonal, ať už přímo nebo prostřednictvím svých učedníků, sloužil vždy Božímu království, evangeliu nebo spáse lidí. Přesunutí hory by k tomuto účelu nesloužilo. Přirovnání k „hořčičnému zrnku“ naznačuje, že Ježíš od tebe nežádá menší či větší víru, ale víru opravdovou. A charakteristikou opravdové víry je, že se opírá pouze o Boha a nikoli o vlastní schopnosti.

Když váháš nebo se tě ve víře zmocňují pochybnosti, znamená to, že tvá důvěra v Boha není ještě úplná. Máš slabou a málo účinnou víru, která je dosud založena na tvých vlastních silách a lidské logice.

Kdo se však zcela spoléhá na Boha, nechá jednat jeho samého. U Boha není nic nemožné. Víra, kterou Ježíš žádá od svých učedníků, spočívá právě v tomto postoji plném důvěry, který umožňuje Bohu, aby on sám projevil svou moc. Tato víra, která hory přenáší, není vyhrazena nějakému výjimečnému člověku. Je možná a závazná pro všechny věřící.

„Amen, pravím vám: Budete-li mít víru jako hořčičné zrnko, můžete říci této hoře: 'Přesuň se odtud tam!', a přesuň se; a nic vám nebude možné.“

Předpokládá se, že Ježíš řekl tato slova učedníkům, když jim svěřoval misijní poslání. Bylo by snadné ztratit odvalu a polekat se, jsme-li si vědomi, že jsme malým a omezeným stádem, bez zvláštních talentů, které má nespočetným zástupům přinést pravdu evangelia. Bylo by snadné malomyslně před lidmi, kteří mají zájmy zcela odlišné od Božího království. Náš úkol se zdá být nemožným. Právě tehdy však Ježíš ujišťuje „své“, že vírou „přenesou hory“ lhostejnosti a nezájmu světa. Budou-li mít víru, nic jim nebude nemožné. Tuto větu lze aplikovat na všechny životní situace, týkající se šíření evangelia a spásy lidí.

Někdy se může tvářit v tvář nepřekonatelným těžkostem zrodit pokušení ani se na Boha neobrátit, neboť lidská logika nám našeptává, že je to stejně zbytečné. Tehdy nás Ježíš povzbuzuje, abychom neztráceli odvalu a s důvěrou se na Boha obrátili. On nás jistě nějakým způsobem vyslyší. Tak jako vyslyšel Lellinu prosbu.

Lella začala plně očekávání pracovat mezi Vlány v Belgii. Po několika měsících ji však začal trápit pocit sklíčenosti a samoty. Zdálo se jí, že ji od ostatních děvčat, se kterými pracovala a žila, dělí nepřekonatelná překážka. Cítila se osamělá, byla cizinkou mezi lidmi, kterým chtěla s láskou

sloužit. Mluvila totiž jazykem, který nebyl vlastní ani jí, ani těm, kteří ji poslouchali. Bylo jí řečeno, že v Belgii všichni mluví francouzsky, a proto se tuto řeč naučila. V přímém kontaktu s Vlámou však zjistila, že se francouzsky učí jen ve škole a většina z nich tímto jazykem mluví nerada. Mnohokrát se pokoušela odstranit horu nepochopení mezi sebou a ostatními dívkami, ale marně. Přemýšlela, co by pro ně mohla udělat.

Utkvěla jí v mysli smutná tvář její kolegyně Godeliève. Ta se ten večer zavřela do svého pokoje, aniž by se při večeri dotkla jídla. Lella se pokusila za ní jít, ale přede dveřmi jejího pokoje se nerozhodně zastavila. Byla by ráda zaklepalá, ale nebyla si jistá jakými slovy vyjádřit to, co chtěla. Chvilí tam zůstala stát, a pak to opět vzdala. Ráno vešla do kostela a posadila se do poslední lavice, s tváří skrytou v dlaních, aby si nikdo nevšiml jejích slz. To bylo jediné místo, kde nebylo třeba mluvit cizím jazykem, kde nebylo třeba nic vysvětlovat, protože tu byl Někdo, kdo rozuměl i beze slov. Jistota, že jí Ježíš rozumí, jí dodala odvalu a s úzkostí se ho zeptala: „Proč nemohu s ostatními dívkami sdílet jejich kříž a říci jim, co jsi mi ty sám dal pochopit, když jsem se s tebou setkala – že každá bolest je láskou?“

Jako by před svatostánkem čekala na odpověď od toho, kdo v jejím životě prozářil každou temnotu. Když sklopila hlavu, ulpěly jí oči na evangelium toho dne: „Budte dobré mysli. Já jsem přemohl svět.“ Ta slova ji hluboce zasáhla, a ona pocítila velký pokoj. Když se vrátila na snídani, potkala Annu, dívku, která se v domě starala o pořádek. Pozdravila ji a následovala ji do kuchyně, kde jí beze slova začala pomáhat při přípravě snídaně. Jako první vstala Godeliève. Přišla si do kuchyně pro kávu a spěchala, aby se s nikým nesešla. Když však spatřila Lellu, zastavila se. Lellin vnitřní pokoj ji oslovil silněji než jakákoli slova. Ten večer dojela Godeliève cestou domů Lellu na kole. Tak, aby jí Lella rozuměla, jí tiše řekla: „Dnes nebylo třeba slov. Řekla jsi mi svým životem: 'Miluj i ty!'“

Hora se přesunula.

Chiara Lubichová

ZŠ Salvátor

- Hned v prvním týdnu po jarních prázdninách, které si všechny děti i učitelé užili, se naši sedmáci připravovali na lyžařský kurs. Od 10. – 17. února jezdilo 21 žáků pod vedením paní učitelky Vodákové a Lacinové na sjezdovce v Karolínce nebo Soláni - Sedle. Začátečníci i pokročilí dojížděli denně do těchto lyžařských středisek a počasí jim bylo příznivě nakloněno. Nikdo se nezranil, na závěr kurzu proběhl závod ve slalomu. Vítězové byli všichni, kdo dojeli.
- Ve středu 10. února proběhlo v Kulturním domě Strážničan ve Strážnici celostátní kolo 17. ročníku soutěže pro děti a mládež nazvané Bible a my. Soutěžící obdrželi ve své kategorii biblický test, po jeho vyhodnocení nejlepší šestice v každé kategorii postoupily do finále, kde před porotou

žáci odpovídali na další otázky. Do Strážnice přijelo celkem 109 soutěžících rozdělených do čtyř kategorií. Paní učitelka Fialková se této soutěže rovněž zapojila a po předcházejících kolech z naší školy odjeli do Strážnice čtyři žáci. Daniel Savko ze 4. ročníku skončil 18. (z 31), Matouš Trusina a Václav Petrovický ze 7. ročníku obsadili 21. a 24. místo (z 29) a nejlépeší účastníci byla Klára Petrovická z 9. ročníku, která obsadila krásné 4. místo (z 28). Všem blahopřejeme a děkujeme za vzornou reprezentaci školy.

- Pátek 12. února patřil v naší škole karnevalu. Hrachovecký „kulturák“ se proměnil díky krásným maskám v kouzelný dům. Děkujeme všem sponzorům za dárky do tomboly, rodičům za upečené dobroty, učitelům a paní vychovatelce, kteří se podíleli na organizaci. Největší odměnou nám byly rozzářené dětské oči.
- Čtvrtek 18. února byl pro všechny naše školáky velmi příjemný. Všichni jsme byli v kině na film Noc v muzeu 2. Bavili se, myslím, všichni.
- Letos poprvé se v naší škole od 18. – 24. února uskutečnil lyžařský kurs pro I. stupeň. Areál na Trojáku všem na 100 % vyhovoval. Pod vedením tří učitelů a za pomoci mnoha rodičů byla akce velmi úspěšná. Děti se vracely unavené, ale spokojené. Doufáme, že i následující roky budou stejně kvalitní.
- Šikovní skauti z Choryně pod vedením pana Sedláře si pro naše děti z I. stupně připravili loutkové představení s názvem Kouzelné pilulky. Představení se odehrálo na faře a všem se líbilo. Děkujeme, skauti!
- Jako každoročně i letos proběhla ve dnech 9. a 11. března na ZŠ Masarykova soutěž Mládežnická laťka. 38. ročníku se zúčastnili i naši výborní skokani do výšky. V kategorii 1. tříd získali skvělé 1. a 2. místo Martin Štefka a Jan Masař. V kategorii 2. tříd získal 1. místo Jan Kořístka, v kategorii 3. tříd Samuel Bořuta 1. místo a v kategorii 4. tříd Radek Štefka 2. místo. I náš druhý stupeň má nadané výškaře. Radim Kotlár z 8. ročníku obsadil 3. místo, Libor Poláček ze 6. ročníku skončil šestý a Jan Hlavica z 8. ročníku devátý. Všem děkujeme za reprezentaci a přejeme další sportovní úspěchy.
- V pátek 12. března proběhla ve farním kostele pod vedením paní učitelky Fialkové a za vydatné pomoci žáků I. stupně Křížová cesta pro veřejnost. Děti hezky četly, hudba byla příjemná.

Lenka Adámková

Papežská misijní díla dětí

V loňském školním roce (2008/2009) jsem přebrala spolu s kolegyní Pavlou Drlíkovou úlohu misijních koordinátorů školy. Příznám se, že je to pro mne skutečná radost, i když s mnoha novými povinnostmi. Víím, že by bylo možné konat ještě více, ale děláme to, co nám osobní možnosti a okolnosti dovolí.

Během letošních jarních prázdnin jsem se probírala ve složce „Misie školy“ veškerou v ní uloženou došlou poštou. Při některých dopisech z Papežského misijního díla mi vyhrkly slzy do očí.

Ano, víme, že mnozí trpí. Kolikrát za život jsme již byli zasaženi událostmi katastrof, bídy a válek. Mnozí jsme se snažili pomoci alespoň trochu, jak se dá. Ale sedíte-li celý den jen nad pročitáním proseb o pomoc a děkováním za její poskytnutí a v téměř každém dopise se dovídáte o šíři mnohých strastí, vnímáte, že na nás tíha skutečného každodenním utrpení tolika dětí i dospělých v reálném životě doléhá málo. Čím jsem si zasloužila, že žiji v zemi bez hladomorů, válek...? A čím si „zasloužili“ mnozí, že pro mne tolik samozřejmých Božích darů nemají? Tajemství Boží prozřetelnosti, jistě. Ale jaká výzva je v tom konkrétně pro mne?

Jsem Pánu vděčná, že mne na naší škole přizval k dobrému a požehnanému dílu, které započali jiní mnohem dříve, než jsem jen o existenci školy slyšela. Patří jim všem na tomto místě veliký dík a vděčnost nejen těch, kterým pomoc dorazila.

Máte chuť společně se mnou ohlédnout se na zpět a letem světem spatřit, co vše jste již spolu se školou Salvátor za poslední léta s Papežským misijním dílem dětí (PMD) vykonali? Ano? Pak tedy pro Vás jsou následující řádky.

Škola se zapojuje podle aktuálních možností již několik let do těchto aktivit PMD:

Misijní koláč (VS 840)

Velikonoční pohled pro misie (VS 340)

Podpora projektů pro děti v bídě – Misijní kalendář (VS 740)

Vánoční pohled pro misie (VS 140)

Z korespondence jsem vybrala:

30. 1. 2002

- Přišlo poděkování za částky odeslané za rok 2001: 1 451,50 Kč, 2 773,20 Kč, 528,80 Kč a 150,00 Kč.
- „V nejchudších zemích světa umírá denně 19 000 dětí. Jedno dítě v bohaté zemi užívá a vyplývá za svůj život více než 50 dětí narozených v rozvojových krajinách. Například v jižní Africe kvůli AIDS brozí během několika let smrt téměř polovině patnáctiletých. Mnoha lidem jsou upírána lidská práva a děti jsou pod vlivem drog nuceny se zbrání v ruce zabíjet i své příbuzné.“
- PMD zaslalo za celou republiku v roce 2000 celkem 13,8 milionů korun. Byly využity na projekty týkající se především chudých dětí v různých zemích afrického kontinentu.
- Peníze vybrané v roce 2001 byly směřovány na podporu projektů v Papui – Nové Guinei, Indii, Indonésii, Jamajce a Albánii.

24. 2. 2003

- V úvodu bylo poděkování za odeslané výtěžky za rok 2002: 7 610,80 Kč a 2 000 Kč
- PMD z České republiky v roce 2002 podpořilo 100 sirotků ze sirotčince a lepro-kolonii v Indii, 11 000 chudých amero-indiánských dětí z Guyany, dětský domov na Jamaj-

ce, kurz a školu v Mexiku, výchovný komplex v Angole a 900 misijních seminářů po celém světě.

16. 4. 2004

- Potvrzení přijetí darů za rok 2003 v hodnotách: 665,30 Kč, 10 653,90 Kč a 4 346,00 Kč
- V roce 2003 pomohly sbírky projektům v Angole, Beninu, Togu, Nigérii, Argentíně, Jamajce, Guyaně a Súdánu, kde byla dětem zajišťována základní výživa, potřebné léky, výchova a vzdělání, aby se mohly zařadit do společnosti.
- Z přiloženého dopisu přímo žákům: „... na celém světě je stále hodně dětí, které nemají co jíst, kde spát, nemohou chodit do školy, i když si to velmi přejí, velké množství jich je také nemocných a potřebuje léky. A všechny tyto děti nás prosí o pomoc. ... můžete letos prokázat svoji lásku 40 459 potřebným dětem v Ugandě. ... Z těchto Vašich darů budou moci misionáři v Ugandě pořídit dětem přikrývky, uniformy do školy, knihy a školní materiál, jídlo, lékařské ošetření a také jim zajistit bydlení, protože mnoho dětí zde žije v uprchlických táborech a velmi touží po opravdovém domově.“

3. 2. 2005

- P. Jiří Šlégr jako každý rok písemně poděkoval za peníze, které koordinátoři misí na škole vybrali pro účel PMD v roce 2004: 7 609,50 Kč a 14 967,00 Kč
- Těmito penězi jsme společně podpořili pomoc sirotčinci v Guyaně, ZŠ na Jamajce a především předem avizovanou pomoc trpícím dětem v Ugandě v těchto rovinách: konkrétní potřeby dětem v různých částech země; Klub pokoje pro utečenecké děti („Velkým násilím a agresivitou války, která v této oblasti trvá již 18 let, trpí zvláště děti. Veliké procento školáků zde na vlastní kůži zakouší únosy, bídu, hlad, nemoci a nepokoj. Projekt chce poskytnout pro 50 000 dětí místo, kam by mohly přijít a zažít atmosféru přijetí, pokoje, porozumění a zábavy...“); utečenecké tábory na různých místech („Občanská válka v severní Ugandě připravila o domov nespočetné množství dětí. Hlad, naprostý nedostatek oblečení v chladném počasí a nemoci způsobily už mnohá úmrtí... Rebelové vypálili nejen většinu venkovských škol a domů, ale vypalují také utečenecké tábory. Děti i dospělí se každý večer přesunují do měst, kde spí na verandách obchodů, v církevních budovách, či prostě pod stromy...“); mateřské školy pro sirotky; škola pro neslyšící; ochrana zraněných dětí a sirotků nemocných AIDS; zdravotnické středisko
- Součástí dopisu byla nová prosba o pomoc pro příští rok v konkrétních projektech na Srí Lance.

3. 5. 2005

- P. Jiří Šlégr v dopise dětem: „Milí kamarádi, děkuji Vám všem za to, že se zapojujete do akce Misijní koláč a spolu s dospělými myslíte na chudé děti. Vaše modlitby, přiložené ruce k dílu a získané peníze mají obrovskou cenu! Stavíte most lásky, který Vás s misiemi navzájem úžasně spojuje. Budte si jisti, že i na Vás děti z dalekých zemí, jako je například Uganda nebo Srí Lanka, moc myslí a v modlitbě za Vás děkují nebeskému Otci. Vyprošují Vám Boží požehnání.“

18. 5. 2005

- Za Misijní koláč se v tom roce vybralo 16 035 Kč.
- P. Jiří Šlégr v dopise koordinátorům: „PMD děti každo-

ročně podporuje velké množství život zachraňujících, výživných, výchovných, katechetických a vzdělávacích projektů pro více než 2,6 milionů dětí v bídě po celém světě. Jedná se o adretnou a systematickou pomoc, která navíc vychovává místní lidi ke spoluúčasti, chrání práva chudých a patří mezi nejefektivnější... Jsem přesvědčen, že pomoc misijnímu světu přináší oboustranné obohacení. Vděčnost obdarovaných je totiž tak veliká a modlitby za dárce tak upřímné, že milost Boží, kterou nám vyprošují, určitě přinese pokoj a radost i do našich každodenních starostí. Zůstaňme tedy i nadále otevření a citliví vůči potřebným ve světě a buďte si jisti, že i oni si nás s láskou také nesou ve svých srdcích.“

Za rok 2005 byl potvrzen PMD příjem těchto částek: 16 035 (viz výše)m, 3 349 Kč a 2 500 Kč.

Tento rok byl výročím 160 let Papežského misijního díla dětí.

19. 6. 2006

- „Rád bych Vám předal osobní pozdravy od chudých a trpících dětí, kterým pomáháte... a ujišťuji Vás o jejich pravidelné denní modlitbě za Vás. Všichni,... sami se podílejí na realizaci svojí spoluúčasti. Tím se učí hospodařit a případně pomáhat dalším potřebným.“

Za rok 2006 odesláno 13 715,50 Kč, 10.400,00 Kč.

27. 3. 2007

- Pomoc je v roce 2007 směřována do Malawi, Ugandy a Bangladéše.

23. 5. 2008

- Potvrzeno přijetí částky 12 200 Kč za Misijní koláč.
- Citace z poselství Generálního sekretáře PMD v Římě P. Patrika Byrne, SVD a jeho asistentky, řeholní setry Marie Teresy Crescini: „... Nejste pouze posluchači Božího slova; svojí přítomností a příkladem zvěstujete světu Boží lásku. Víme o Vašem velkém úsilí pomáhat chudým dětem ve světě, znáte dobře situaci mnoha dětí v Asii, Africe, v Latinské Americe:

- Více než 300 milionů dětí ve světě je zneužíváno při práci jako malí otroci, pracují 12 – 14 hodin denně bez mzdy.

- 13 milionů dětí každoročně umírá v důsledku vyhladovění.

- 300 tisíc dětí je nasazeno do boje v krvavých válkách v Africe a Asii.

- Tisíce dětí umírá na AIDS.

- 800 milionů dětí nemůže chodit do školy.

- Miliony dětí ještě neslyšely o Ježíši. Neumí Boha nazývat Otcem, protože jim v jejich zemi nikdo nezvěstoval Evangelium. Nemají naději, která pramení z víry.

Církev Vám děkuje, protože pomáháte rozšiřovat Boží Království... Díky! Přejeme Vám, abyste si stále s sebou nesli tento velký misijní poklad, který vám pomáhá růst, provází Vás a prosvěcuje Vaše dny, činí z Vás hrdiny dobra v Církvi a ve společnosti...“

Tímto datem korespondence z PMD naší škole prozatím končí. Co dodat?

Koordinátorka misijního díla ZŠ Salvátor
Karolína Kramolišová

R o z h o v o r

Na konci ledna jsme mnozí měli možnost setkat se v naší farnosti s P. Petrem Prokopem Siostrzonkem OSB, převorem-administrátorem Benediktinského arcidiákonství sv. Vojtěcha a sv. Markéty v Praze - Břevnově (www.brevnov.cz), a při této příležitosti jsme připravili tento rozhovor.

Otče převore, dost často mluvíte o Valašsku jako o kraji, který je Vám blízký. Čím to je, vždyť sám pocházíte ze Slezska, z Českého Těšína?

Odpověď je zdánlivě snadná: v létě tomu bude už neuvěřitelných 25 let, kdy jsem po svém působení v Ostravě-Porubě a Třinci nastoupil v červenci 1985 jako kaplan do Valašského Meziříčí. Tehdejší děkan P. Krupica mi svěřil také farnost Loučka a asi tři měsíce jsem zastupoval nemocného P. Karafiáta v Zašové. Za rok svého kaplanského působení jsem tedy poznal blíže kus Valaška a jeho obyvatele a moc se mi tu zalíbilo. Když jsem se přesně za rok v červenci 1986 stěhoval do Olomouce k sv. Mořici, moc se mi nechtělo.

Za pár měsíců jste se však na Valaško vrátil...

Ano, vrátil jsem se nedobrovolně, ale rád. Už jako kaplan jsem zde působil jako tajný benediktin. Život řeholních řádů a kongregací byl v době komunismu u nás oficiálně zakázán, a proto veškerá činnost i formace se děly tajně. Já osobně jsem se pravidelně setkával s břevnovským převorem Alešem Gwuzdem, který tenkrát působil v Domaslavicích u Frýdku-Místku. Otec Aleš v listopadu 1985 zemřel, a tak jsem navázal přímý kontakt s opatem Anastázem Opaskem žijícím tenkrát v opatství Rohr v tehdejší západní Německu.

Bylo to potřebné riskovat?

Pro každého řeholníka je nutné vědět, že někomu patří a někdo ho vede. Moje tajná korespondence byla odhalena a nastalo pro mne nelehké období kontaktů se Státní bezpečností v Olomouci, která mě chtěla zastrašováním získat jako svého spolupracovníka. Pro dnešního mladého člověka je to už nepředstavitelné, že se dalo člověka zastrašovat odebráním státního souhlasu, vězením pro tajnou činnost, dalo se také lákat příslibem různých výhod, lepšího postavení. Ďábel má své metody a spolupracovníky už po staletí stále stejné.

Co bylo v tomto období pro Vás nejhroší?

Nezkušenost. Každý nový výsledek a při něm i nástrahy byly pro mne velkou školou, v níž jsem mohl dozrát tak, že jsem odmítl přijít na setkání s příslušníkem StB mimo budovu, i když jsem tušil, že sankce budou okamžité. Prakticky ze dne na den mi byl odebrán státní souhlas k výkonu duchovenské služby a musel jsem se co nejdříve vystěhovat ze svatomořické fary v Olomouci.

Jaká myšlenka Vás napadla jako první po ztrátě souhlasu?
Kam půjdu? A napadlo mne: Vždyť na Valašsku mám ještě stále plno známých, pomohou mi určitě najít zaměstnání. Nešlo to tak lehce, jak jsem si představoval. Přece jen jsem byl pro mnoho potenciálních zaměstnavatelů nebezpečný živel. Proto jsem byl vděčný, že mi paní Kolovratníková nabídla místnost k bydlení ve svém domku na Šafaříkově ulici ve VM a že mi mnozí pomohli získat zaměstnání v rožnovské Tesle.

Jak se Vám zvykalo v novém zaměstnání?

Ano, bylo to zaměstnání, protože povolání dané Bohem nikdo nemůže vzít. Hned jsem si řekl, že se budu moci vrátit k několika společenstvím mladších i starších lidí. Později mi toto bylo tajně svěřeno i v rámci rožnovské farnosti. Jsem rád, že u tesláckého epitaxu jsem také našel dobrou partu lidí, která mi pomohla vnikat do tajemství života v rodinách, manželstvích. S touto partou se i po více než dvou desetiletích stále setkáváme. Poznal jsem tam to, co bych neměl možnost pochopit za zdmi kterékoliv fary. Za téměř dvě léta této práce na Valašsku jsem velmi vděčný. A proto mluvím o Valašsku jako o kraji mého srdce.

Kdy jste se mohl vrátit zpět do oficiální duchovní správy?

Přišlo to náhle, v průběhu října 1988. Volali mi z olomouckého arcibiskupství, že se naskytla možnost udělit mi státní souhlas. Poněvadž však nejsem dostatečně „spolehlivý“, nemohu jít pryč na samostatné místo, ale opět jen jako kaplan. Připravena byla pro mě farnost Strážnice.

Měl jste radost z možnosti návratu?

Přiznám se, že jsem měl zpočátku smíšené pocity a rodily se ve mně otázky, zda neudělám více pro církev mimo oficiální struktury. Ale nakonec jsem pochopil tuto výzvu jako Boží hlas a požádal jsem o rozvázání pracovního poměru dohodou.

Kde Vás zastihla sametová revoluce?

Ve Strážnici mi bylo dopřáno působit jen 8 měsíců – v létě 1989 jsem musel na jiné místo – soudruzi tajemníci na Slovácku usoudili, že tam nejsem pro ně žádoucí. A tak došlo k mému osmému stěhování v průběhu šesti let – tentokrát do Ratají u Kroměříže. Tam jsem prožil 17. listopad, poprvé telefonicky hovořil s arciepiskopem Anastázem Opaskem a dostal od něj pověření, abych se pokusil získat zpátky náš klášter v pražském Břevnově.

Jak jste prožíval všechny ty změny?

Musím upřímně doznat, že jsem s malou dušičkou jel 3. ledna 1990 do Prahy na první jednání. Nikoho tam neznám, nikdo nezná mne, demokracie a svoboda byla v naší zemi přece jen tehdy ještě velmi křehká... Nastalo pro mne období nových zkušeností. Z faráře se stával převor, ekonom, manažer, diplomat, zároveň i farář pražské elitní farnosti – to všechno bylo nutno zvládnout. Nebylo to jednoduché. Mnohdy jsem se učil chybami, ale tak tomu

je jistě ve všech povoláních a postaveních. Když se ohlížím těch 20 let zpátky, říkám si, že jsem v mnohém měl odvahu a vytrvalost, kterou bych možná už dnes v sobě nenašel. Bůh si mě prostě zavolal do Prahy v ten pravý čas – Kristova léta, bylo mi tehdy 33 let. Děkuji Bohu za všechny ty chvíle – krásné i těžké, radostné i svízelné. A děkuji za všechny, které mi Bůh poslal do cesty, aby mi pomáhali, třeba jen určitý čas. (*více v knize Besedy o obnově Břevnovského kláštera, Prokop Siostrzonek, Ondřej Koupil, Praha 2007*)

Žil jste na Břevnově po boku arciepiskopa Anastáze jako převor, nyní jste jeho nástupcem, jste převor nebo opat?

Jsem převor-administrátor. V našich klášterích je převor opatovým zástupcem. Po smrti Anastáze Opaska v srpnu 1999 jsme usoudili, že pro konsolidaci komunity v nové situaci bude dobré, abych vedl určitý čas komunitu jako převor-administrátor – tedy se všemi právy a povinnostmi opata, ovšem bez opatských insignií. Je v tom z mé strany i pragmatický důvod, proč jsem požádal, aby se toto „provisorium“ prodloužilo pro mou osobu. Opat podle církevního práva nemůže mít na starosti ekonomiku. Za 20 let jsem leccos v tomto směru rozjel a rád bych to také dokončil. Jako převor-administrátor mohu i dále pracovat v této oblasti. A tak jsem vlastně převor i opat dohromady. Vnější insignie mi nikdy nechyběly. Od doby vojenské dvouleté služby hrozně nerad něco nosím na hlavě...

Vraťte se ještě k téměř třem rokům života na Valašsku. Jsou tedy pro Vás obdobím šťastným?

To rozhodně! Já bych to vyjádřil jedním ze svých oblíbených mnišských apofthegmat:

Jistý opat si stěžoval: „Začínám pochybovat o inteligenci svých bratří. Už několikrát se mi stalo, že jim ukazují velký kousek bílého plátna s malou červenou tečkou, ptám se jich, co vidí, a všichni mi odpovídají: ‘Červenou tečku’, a nikdy ‘kousek plátna’, i když ho je nesrovnatelně víc.“ Valašsko mě naučilo vidět velké bílé plochy, které dává Bůh a které nemohou být zastíněny tečkami, které jsou dílem člověka a které možná bolí, ale je jich nesrovnatelně méně!

rozhovor připravil P. Prokop Siostrzonek a Evžen Hlavica

Charita informuje

Charitní šatník - poděkování

Zima pomalu končí a s příchodem jara jsme všichni v očekávání něčeho nového. Letošní zima potrápila úplně všechny. Stejně tak i lidi bez domova, kteří každý den nachází své útočiště v Denním centru a Noclehárně ve Valašském Meziříčí na ulici Zámecká vedle Mlékárny. V těchto prostorách se nachází také Charitní šatník, který je v současné době dobrovolnickým projektem Charity Valašské Meziříčí a je jediným velkým charitním šatníkem v okolí. Začátkem

letošního roku jsme se potýkali v našem Denním centru a Noclehárně s nedostatkem zimních věcí - zejména obuvi, bund, čepic, rukavic a celkově teplého zimního oblečení pro lidi bez domova. Obrátili jsme se proto na veřejnost formou výzvy v tisku a v rozhlase. Reakce občanů nejen Valašského Meziříčí, ale také Vsetínska a Rožnovska byla téměř okamžitá. Sešlo se nám velké množství darovaného oblečení, které uspokojilo nejen lidi bez domova, ale také si mohli vybrat ostatní sociálně potřební občané či rodiny. Ráda bych touto cestou z celého srdce všem našim milým dárcům poděkovala. Jejich dary našly využití nejen u nás, ale také v humanitárním skladu v Diakonii v Broumově, kam všechny věci, které u nás nespotřebujeme, odvážíme. Díky štědrosti všech dárců tak můžeme podporovat nejen humanitární pomoc u nás, ale také v zahraničí, například v Afghánistánu či na Ukrajině. Spolupráce s Diakonií Broumov je již dlouholetá. Pro představu uvádím údaje z výroční zprávy Diakonie Broumov za rok 2008. V roce 2008 bylo v Broumově přetříděno a zpracováno 4 494,31 tun textilu. Z toho na humanitární účely bylo vyčleněno 3 370,184 tun materiálu. Jako bezprostřední materiální pomoc v ČR bylo vydáno 879 kg textilu. V roce 2008 pracovalo v Diakonii Broumov více než 1 800 dobrovolníků a dobrovolnic v 1 500 sběrných místech po celé České republice. Děkuji proto ještě jednou všem, kteří svými dary tuto humanitární pomoc podpořili.

Kontaktní telefon na Charitní šatník: 571 620 997

Hana Sulovská

Vedoucí úseku služeb pro lidi ohrožené sociálním vyloučením

Změna kontaktních e-mailů v Charitě Valašské Meziříčí

Ke konci února 2010 a zejména na počátku března 2010 došlo v naší organizaci ke změně kontaktních e-mailových adres. Hlavní kontaktní e-mail má nový tvar info@valmez.charita.cz Přehled všech nových kontaktních e-mailů naleznete na našich webových stránkách www.valmez.charita.cz v sekci **kontakty** a také v menu **sociální služby**, kde se po kliknutí na konkrétní sociální službu objeví u jmen zaměstnanců již nové platné e-maily.

Petr Liška

Křest přijali

Valašské Meziříčí

Dominik Lukáš Valuch	Samuel Beneš
Barbora Vičanová	Milan Tulia
Ludmila Svobodová	Jasmína Žigová

Lešná

Sabina Klanicová
Martin František Tvrď

Ve blízkosti kříže a krve

pokračování ze strany 1

a dojít až na městský hřbitov, kde se také tyčí nedaleko od hřbitovní kaple další kamenný kříž.

Vrátíme-li se obloukem kolem Zámeckého parku zadem k vlakovému nádraží a dojdeme až k silničnímu podjezdu směrem do Poličné, stojíme u dalšího kamenného kříže, který odolává už skoro dvě a půl století vlivům civilizace a nyní také dopravnímu ruchu kruhového objezdu: tento kříž byl totiž postaven v roce 1771! Jen doslova pár desítek metrů odtud po ulici Sokolská máme před sebou areál kostelíka Sv. Trojice, kde je umístěn další kamenný kříž – díky dřevěnému ohrazení však viditelný jen z dálky. V „horní“ části Sokolské ulice pak lze odbočit doprava na ulici Královu a po ní se dostat k poslednímu kříži v centrální části města (poblíž křižovatky s ulicí Příční). Tento kamenný kříž nese také letopočet 1771; není však úplně poslední ve výčtu, tím je velmi nenápadný křížek, a to jak svým provedením, tak i umístěním - na konci ulice Šafaříkova směrem k Hrachovci. Tady u oplocení areálu bývalých kasáren stojí kovový krucifix zasazený do kamenného podstavce a opatřený tabulkou s latinským textem, zmiňujícím neblahé události a následky bitvy u Slavkova roku 1805.

Jakkoliv jsme v dlouhé tradici křesťanské kultury a výchovy mohli už nějak přivyknout přítomnosti kříže (a jeho různějším podobám) v našem životě, je nepochybně dobré připomínat si s novou intenzitou to podstatné, totiž - „jak úžasná musí ta láska (Boží) být, ... a „abych já moh' věčný život žít, musel můj Pán tou cestou kříže jít“.

Jako závěrečné shrnující slovo tohoto příspěvku bych zvolil výňatek z dopisu apoštola Jana věřícím církevních obcí v Malé Asii, obklopených nenávisť pohanského světa a čelících bludařům, kteří popírali vtělení Božího Syna: „Kdo jiný přemáhá svět, ne-li ten, kdo věří, že Ježíš je Syn Boží? To je ten, který přišel skrze vodu a krev: Ježíš Kristus. Ne pouze skrze vodu křtu, ale i skrze krev kříže.“ (1 Jan 5,5-6d)

Václav Dřímál

Maminka se čtyřmi dětmi potřebuje prozatímně zařídit byt a byla by vděčná za jakýkoliv starší nábytek (postele, skříň, stůl, židle). Volejte na tel.: 773 104 829

Na konec své pozemské cesty došli

Valašské Meziříčí

František Čáň *30. 7. 1930 †6. 2. 2010, Krhová 124
Alois Stuchlík *15. 5. 1936 †16. 2. 2010, Na Potůčkách 585
František Kopřiva *1. 5. 1938 †24. 2. 2010, Jasenice 15
Anton Drienik *10. 1. 1942 †24. 2. 2010, Husova 360
Helena Kubešová *7. 4. 1943 †2. 3. 2010, Na Potůčkách 19

Lešná

Lumír Šobora *4.7.1937 †7.2.2010, Lhotka nad Bečvou
Jaroslav Janota *2.4.1942 †1.3.2010, Příluky 18

Život farností číslo 3, ročník XVII

Vydává: Římskokatolická farnost, Křížkovského 60/8, 757 01 Valašské Meziříčí, redakce: Mgr. P. Pavel Stefan, Ing. Hynek Vančura, Mgr. Jirí Dřímál.
Své příspěvky, podněty či připomínky zasílejte elektronickou poštou na adresu zf.um@abidesign.cz anebo osobně odevzdejte na faře.

Toto číslo vychází o Květné neděli, 28. března 2010

<http://zivotfarnosti.hyperlink.cz>